

۲۰۱۷/۱۰/۲۴

دوکتور محمد ظاهر عزیز

بیست و چهار اکتوبر، روز ملل متحد

مجمع عمومی سازمان ملل متحد، طی قطعنامه ای به تاریخ ۳۱ اکتوبر ۱۹۷۱، روز ۲۴ اکتوبر را رسماً "روز ملل متحد" نام نهاد و از آن سال به بعد، در مقر سازمان متحد، در سازمان های وابسته به ملل متحد، از طرف کشور ها و انجمن های صلح خواه و صلح دوست و خاصاً در کشور هایی که از جنگ و تباهی و کشتار انسان ها ضرر دیده و به تباهی و ویرانی کشیده شده اند، ۲۴ اکتوبر را گرامی دانسته، از این روز تجلیل به عمل می آورند.

برقراری صلح و امنیت جهانی و ایجاد همکاری های سیاسی، اقتصادی، علمی، فرهنگی و تبادل اموال بین جوامع بشری و دولت ها از اساسی ترین ضرورت ها و قدیمی ترین آرزوهای بشر بوده است. با وجود همه آرزوهای بشری، پیشبرد و تحکیم اهداف صلح بین المللی و دسترسی به رفاه عمومی مردم جهان بدون تأسیس و تشکیل نهاد هایی که آرزوهای بشر را تحقق بخشند و اهداف فوق الذکر را دنبال کنند میسر نبوده است.

در قرون گذشته، روابط میان جوامع و یا روابط بین الملل مبتنی بر روابط دو جانبه و یا چند جانبه میان جوامع مختلف و یا دولت ها موجود بود، اما با همه کوشش هایی که در سطح دولت ها در اروپا در قرن نوزدهم به منظور نظام بخشیدن همکاری های بین المللی صورت گرفت (کانگرس وینا در سال ۱۸۱۵م و

به اهتمام ولی احمد نوری

کانگرس برلین در سال ۱۸۸۵م)، آن تلاش‌ها نتیجه‌چندانی نداشت زیرا که حوزه آن اقدامات محض به قاره اروپا محدود می‌شد.

با پیشرفت جوامع بشری و احتیاج بیشتر و سریعتر نه تنها برای تبادل اموال بلکه ضرورت برای شناخت مردم و دولت‌های قاره‌های دیگر و همچنان ضرورت به کسب وسیله مذاکره و تفاهم در جهت جلوگیری از جنگ‌های تباه‌کن، لزوم همکاری همه‌جانبه میان دولت‌ها و برقراری روابط عادلانه‌ی خاصاً به منظور دسترسی به صلح و امنیت پایدار، از احتیاجات واقعی جوامع بشری به شمار می‌رفت.

پس از جنگ جهانی اول (۲۸ جولای ۱۹۱۴ - ۱۱ نوامبر ۱۹۱۸م) و مذاکرات جدی میان دولت‌های منفق به منظور ایجاد یک نهاد بین‌المللی، طرح نهایی میثاق برای جامعه ملل در کنفرانس صلح در ۲۸ اپریل ۱۹۱۹م مطرح شد و راه را برای تأسیس رسمی جامعه ملل به عنوان اولین سازمان بین‌المللی که کلیه اعضای جامعه بین‌المللی را در بر می‌گرفت، در ۱۰ جنوری ۱۹۲۰م باز کرد و این سازمان که در جهت نزدیک کردن دولت‌ها قدم‌های بزرگی را برداشت، تشکیل شد. با همه کوشش‌ها و اقدامات اولی در جهت نزدیک کردن دولت‌ها از جانب جامعه ملل، این سازمان به دلیل عدم ساختارهای مورد قبول همه و ضعف بنیادین نتوانست از وقوع جنگ جهانی دوم، جنگ ویرانگر و مدهش را که اسباب کشته شدن میلیون‌ها انسان را به وجود آورد و کشور‌های زیادی را در جهان ویران ساخت، جلوگیری کند.

جنگ جهانی دوم، احساس ضرورت به تشکیل اجتماع جهانی جدیدی از دولت‌ها از بین نرفت بلکه شدیدتر شد. بالاخره، کشور‌های فاتح جنگ با اعتقاد و امید راسخ به این که تنها راه صلح و امنیت بین‌المللی، تشکیل یک سازمان جدید با ساختار و اهداف واضح و عالی‌تر از جامعه ملل است، سازمان ملل متحد را تأسیس کردند.

منشور سازمان ملل متحد که در تاریخ ۲۵ جون ۱۹۴۵ به اتفاق آرای کشور‌های مؤسس در تالار آپرای سانفرانسیسکو تصویب شده بود، روز بعد از آن طی مراسم تشریفاتی در تالار اجتماعات مجدداً تأیید شد و بالاخره در ۲۴ اکتوبر ۱۹۴۵م پس از آنکه امریکا، انگلستان، چین، اتحاد جماهیر شوروی، فرانسه (کشور

های دارای حق ویتو) و دیگر کشور های امضاء کننده سند تصویب منشور را تسلیم کردند، ملل متحد رسماً تأسیس گردید.

در ساختار ملل متحد ارکان های اصلی و فرعی زیادی وجود دارد که در این مبحث مورد نظر ما نیستند. علاوه بر آن سازمان های تخصصی ملل متحد که به موجب موافقت نامه بین کشور ها تأسیس شده و طبق اساسنامه های خود در زمینه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، تربیتی، زراعتی، صحتی و سایر رشته های مرتبط دارای مسؤلیت های وسیع بین المللی اند، طبق ماده ۶۳، وابسته به ملل متحد می باشند. این سازمان ها به نام مؤسسات تخصصی یاد می شوند.

مراد از این نوشته، شرح کامل و مشرح ارگان های ملل متحد و سازمان های تخصصی وابسته به آن، اقدامات مشرح این سازمان در جهت تعمیم و برقراری صلح در جهان و یا اجرای برنامه های مفید عاجل و متداوم از جانب سازمان های تخصصی ملل متحد به منظور رفاه بشریت در هر گوشه جهان، نیست.

در این نوشته، به صورت مختصر تأریخچه پیدایش سازمان ملل متحد، مقدمه منشور ملل متحد، اهداف اساسی ملل متحد آنچه در منشور این سازمان ذکر گردیده و ارکان های اساسی ملل متحد را به منظور سهمگیری در تجلیل از ۲۴ اکتوبر "روز ملل متحد" به هموطنان عزیز ارائه می نمایم.

پیدایش سازمان ملل متحد:

پیدایش سازمان ملل متحد را می توان مرهون اقدامات متعددی دانست که هر یک به نحوی از انحاء در شکل گیری این سازمان مؤثر بوده اند. از جمله این اقدامات با رعایت ترتیب زمانی می توان به "صدور اعلامیه بین المتحدین"، "منشور اتلانتیک"، "اعلامیه ملل متحد"، "کنفرانس های مسکو و تهران"، "کنفرانس های دامبارتن اوکس و یالتا" و سر انجام "کنفرانس سانفرانسیسکو" اشاره کرد.

در اینجا، محض به کنفرانس سانفرانسیسکو، مختصراً اشاره می گردد:

کنفرانس سانفرانسیسکو، کار خود را بر اساس طرح کنفرانس های دامبارتن اوکس (محلّی در واشنگتن دی. سی.) و یالتا به منظور تهیه و تدوین نهایی منشور ملل متحد شروع کرد. کنفرانس مزبور، رسماً "کنفرانس ملل متحد در باره سازمان بین المللی" نام گرفت.

پیش از آغاز کنفرانس سانفرانسیسکو، متن پیشنهادی کنفرانس دامبارتن اوکس مشترکاً و یا به طور منفرد توسط حکومت مختلف جهان مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت. به این صورت بعد از غور و مباحث زیاد، منشور ملل متحد در ۲۵ جون ۱۹۴۵ به اتفاق آرا تصویب شد. این منشور در ۱۹ فصل و ۱۱۱ ماده تدوین شد و اساسنامه دیوان بین المللی عدالت لاهه به عنوان جزو لاینفک آن ضمیمه گشت.

چنانچه قبلاً تذکر داده شد، منشور سازمان ملل متحد که در تاریخ ۲۵ جون در یک جلسه عمومی در تالار اپرای سانفرانسیسکو به اتفاق آراء تصویب شده بود، روز بعد از آن، طی مراسم تشریفاتی خاصی در تالار اجتماعات تعمیر یاد و بود "عساکر گم نام" مجدداً تأیید و بالاخره در ۲۴ اکتوبر ۱۹۴۵، پس از آنکه ایالات متحده امریکا، انگلستان، چین، اتحاد جماهیر شوروی، فرانسه و اکثر امضاء کنندگان، سند تصویب منشور را تسلیم کردند، لازم الاجراء شد.

افغانستان با امضاء و قبول منشور ملل متحد در ۱۹ نوامبر ۱۹۴۶ عضویت سازمان ملل متحد را حاصل کرد.

مقدمه منشور ملل متحد:

ما مردم ملل متحد با تصمیم به محفوظ داشتن نسل های آینده از بلای جنگ که دو بار در مدت یک عمر انسانی افراد بشر را دچار مصائب غیر قابل بیان نموده و به اعلام مجدد عقیدت خود به حقوق اساسی بشر و به حیثیت و ارزش شخصیت انسانی و به تساوی حقوق بین مرد و زن و همچنین بین کشور ها اعم از کوچک و بزرگ و به ایجاد شرایط لازم برای حفظ عدالت و احترام الزامات ناشی از تعهد نامه ها و سایر منابع حقوق بین المللی و کمک به ترقی اجتماعی و شرایط زندگی بهتر با آزادی بیشتر، و برای نیل به این هدفها:

به تساهل و مدارا کردن و زندگی نمودن در حال صلح با یکدیگر و با یک روحیه حسن همجواری و به متحد ساختن قوای خود برای نگاهداری صلح و امنیت بین المللی و به قبول اصول و ایجاد روش هایی که عدم استعمال قدرت سلاح ها را جز در راه منافع مشترک تضمین نماید و به توسل به وسایل و مجاری بین المللی برای پیشبرد ترقی اقتصادی و اجتماعی تمام ملل، مصمم شده ایم که برای تحقق این مقاصد تشریک مساعی نماییم. و بالنتیجه حکومت متبوع ما توسط نمایندگان خود که در شهر سانفرانسیسکو جمع شده اند و

اختیارات تامه آنان ابراز شده و صحت و اعتبار آن احراز شده است و نسبت به این منشور ملل متحد موافقت حاصل نموده اند و بدین وسیله یک سازمان بین المللی که موسوم به ملل متحد خواهد بود تأسیس می نمایند.

اهداف و اصول سازمان ملل متحد:

در ماده یک منشور اهداف سازمان ملل متحد به قرار ذیل بیان شده است:

۱- حفظ صلح و امنیت بین المللی و بدین منظور به عمل آوردن اقدامات دسته جمعی مؤثر برای جلوگیری و برطرف کردن تهدیدات علیه صلح و متوقف ساختن هر نوع عمل تجاوز یا سایر کار های ناقض صلح و فراهم آوردن موجبات حل و فصل اختلافات بین المللی یا وضعیت هایی که ممکن است منجر به نقض صلح گردد با وسایل مسالمت آمیز و بر طبق اصول عدالت و حقوق بین الملل.

۲- توسعه روابط دوستانه در بین ملل بر مبنای احترام به اصل تساوی حقوق و خود مختاری ملل و انجام سایر اقدامات مقتضی برای تحکیم صلح جهانی.

۳- حصول همکاری بین المللی در حل مسایل بین المللی که دارای جنبه های اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی یا بشر دوستی است و در پیشبرد و تشویق احترام به حقوق بشر و آزادی های اساسی برای همه بدون تمایز از حیث نژاد، جنس، زبان و یا مذهب و ...

۴- قبول داشتن مرکزی برای هماهنگ سازی اقدامات کشورها برای نیل به اهداف مشترک، برای حصول به مقاصد فوق. سازمان ملل متحد طبق ماده ۲ آن منشور، اصول زیر را در رأس کار های خود قرار می دهد.

۱- سازمان بر اساس اصل برابری حاکمیت همه اعضای آن بنیان گذاشته شده است،

۲- همه اعضا باید تعهداتی را که به موجب منشور قبول کرده اند با حسن نیت انجام دهند،

۳- اختلافات بین المللی اعضاء باید از طریق مسالمت آمیز حل و فصل شود،

۴- اعضا باید از هر نوع توسل به زور یا به استعمال آن به هر نحوی که با مقاصد و اهداف سازمان ملل متحد مغایرت داشته باشد، خود داری کنند،

۵- اعضا باید به سازمان ملل متحد در هر اقدامی که طبق منشور به عمل می آورد مساعدت کنند و از کمک و همکاری کردن به هر کشوری که سازمان ملل متحد علیه آن اقدام تأمینی و یا قهری به عمل می آورد، اجتناب ورزند،

۶- سازمان ملل متحد باید مراقبت کند که کشور هایی که عضو سازمان نیستند تا آنجا که حفظ صلح و امنیت بین المللی ایجاب می کند، طبق این اصول رفتار کنند،

۷- سازمان نباید در اموری که اساساً جزو صلاحیت داخلی کشور هاست، دخالت کند، اما این شرط، مانع اقدامات قهری در مورد تهدید به صلح، نقض صلح و اقدام تجاوز کارانه نمی شود.

ارکان اصلی سازمان ملل متحد:

ارکان اصلی سازمان ملل متحد عبارت اند از:

- 1 - ۱- شورای امنیت.
- 2 - ۲- مجمع عمومی.
- 3 - ۳- شورای اقتصادی و اجتماعی.
- 4 - ۴- دیوان بین المللی عدالت.
- 5 - ۵- سکرتاریت.
- 6 - ۶- شورای قیمومیت.

